

A magyar íróválogatottak drukkolok

Interjú Faragó Vilmosmal • A kritika — felfedezés

Faragó Vilmos kritikusi munkájának elismerése a József Attila-díj II. fokozata. Összefoglalásaképpen ez évben jelenik meg a Szépirodalmi Könyvkiadónál kritikáinak gyűjteményes kötete.

— A művek bírálatát valamilyen előre megfogalmazott program szerint, valamilyen művészi ideál megvalósulását kutatva nézi, vagy pedig csak a legáltalánosabb, nélkülözhetetlen mércéket állítja fel?

— Nincsen előre elhatározott összehasonlító mércém. Elolvasom a művet, és hagyom, hogy hasson rám. Az ítéletnek magából a műalkotásból kell erednie. Természetesen az olvasó, különösen, ha kritikus és nagyon sokat olvas, önkéntelenül is összehasonlít, a közös, vonásokat, az esetleges rejtett rokonságot próbálja felfedezni.

A MÉRCE GONDJA

— A mai kritikus nem állíthat fel egyetlen stílusirányzat esztétikai ideáljának megfelelő mércét. A magyar kritika története ezzel ellentétben olyan kritikuskat ismer nagyobb részt, akik egy-egy irányzat propagátorának szegődtek. Bármennyire nagy varázsa és hatása van is ennek a kritikusi elkötelezettségnek, a mai irodalmi életben így nem valósítható meg. Ma nincsenek egymással harcban álló irodalmi irányzatok és nincsenek olyan orgánusok sem, amelyek egyetlen stílusirányzat zászlóvivői lennének. Az Élet és Irodalom, ahol dolgozom, az egyetlen irodalmi hetilap és így objektíves lehetetlen, hogy esetleges csoportérdekeket képviseljen.

— Milyen feladatokat ró a mai kritikusra az irodalmi közélet ilyen „osztatlansága”?

— A kritikus elveszti azt az erőt, amit az egy csoporthoz tartozás jelent. Viszont így lesz képes arra, hogy elfoglaltság nélkül csak az értékre figyeljen, függetlenül attól, hogy a mű írója esetleg melyik többé-kevésbé körülhatárolható csoporthoz tartozik. Mint ahogy az Élet és Irodalom, mint a magyar írók fóruma „népfrontos” koncepciót képvisel, a kritikus is ennek megfelelően igyekszik fáradhatatlanul szemmel tartani az egész irodalmat, mert a felbukkanó értékre fel kell figyelni, bárhol jelentkeznek is. Nehéz és keserves feladat ez: érzékenységet és elfogulatlan ítélőképességet kíván a kritikustól. Csak így képes felfedezni azokat a műveket, amelyek megközelítik a mégiscsak létező ideált. Modern realizmusként fogalmaznám meg ezt a stílusideált. Beletartozik minden olyan jófajta kísérletezés, amely esztétikai értéket hoz létre, de nem tartozik bele sem az erőltetett modernkedés, sem a konzervativizmus. Mint kritikus, ennek a modern realizmusnak szurkolok és megvalósítását nem egy „klubcsapattól”, hanem a „magyar íróválogatottól” várom.

MÓTÓ

A VÉLEMÉNYRŐL

— Mit tart a kritikus alapvető jellemzőjének?

— Könyvem élére ezt a néhány mondatot tettem: jó, ha a kritikusnak igaza van, de a rossz nem az, ha nincs igaza, a rossz az, ha véleménye nincs. A mottó, amelyet a megfogalmazásban Abody Bélától oroztam, úgy hiszem, kifejez valamit abból a követelményből, ami a kritikussal szemben támasztható.

— A mottó valóban alapvető követelményt fogalmaz meg. Az ókortól kezdve az angol Pope-on és a felvilágosodás gondolkodóin át máig a magukra valamit adó kritikuskok mind ezt a szentenciát választották kritikusi vezérelvül. Tapasztalta-e pályája során, kritikus tevékenységének hatását?

ELSŐSORBAN ÚJSÁGÍRÓ

— Az írók visszhangja rendszerint eljut hozzám, de nem ez az, amire törekszem. Nem az íróknak írok. Inkább az olvasók tájékoztatását és egy kicsit irányítását tartom feladatomban. Eleinte tödültek a levelek, az olvasók tollat fogtak, hogy megvédjék kedvenc íróikat a szigorú kritikával szemben. Aztán a hangok elcsitultak, és most már sajnos, nem ismerem az olvasók reakcióját. Lehetséges az is, hogy ma már

jobban elfogadják kritikáimat.

— További tervei?

— Bár főként kritikákat írok, mindig foglalkoztam más jellegű írással is. Elsősorban újságíró vagyok, és nem kritikus. Jó publicistának lenni — ez a legnagyobb rang, amit elérni szeretnék.

Székrenyesy Júlia

Képeinken Bujtor István útni tanul Papp László háromszoros olimpiai bajnoktól. Papp László, valamint Polyák József önévelmi oktató rendszeresen oktatja a krimi filmekben játszó színészeket ökölvívásra, illetve az önévelmi sportok fogására.

CLIFFORD CURSON, BARSÁJ, SCHUBERTBUND

Vendégművészek májusban

A májusi koncertprogram első vendége egy fiatal japán hegedűművész: Mazuko Ushioda lesz, számos nemzetközi díj nyertese, aki koncertkörútjai során a Szovjetuniótól az USA-ig mindenütt szép sikert aratott. A művész május 3-án a Zeneakadémián Mozart A-dúr hegedűversenyével lép a közönség elé. Ugyanezen az estén Mario Delli Ponti olasz zongoraművész Brahms-estjére kerül sor, a Zeneakadémia kistermében; a művészt egy tavalyi Károlyi-kerti koncertől ismeri a pesti közönség.

Több mint százéves a világhírű Wiener Schubertbund férfikar, amelynek koncertjeit többek között Gustav Mahler, Richard Strauss, Wolfgang Sawalisch vezényelte. Az együttes elsősorban a Schubert-kultuszt ápolja. Vezetője 1963 óta: Heinrich Gattermeyer. A kórus május 4-én lép fel a Zeneakadémián.

Rudolf Barsaj neve jól ismert nálunk; a Tavaszki Bérlet keretében karmesterként mutatkozik be május 8-án a Zeneakadémián — a Magyar Állami Hangverszenyzenekar élén. Műsorán Gluck, Mozart és Schubert művei szerepelnek. Május 11-én a Zeneakadémia kistermében szovjet művészpár ad szonátaestet: Kariné Georgiján és Vlagyimir Krajnyev.

Budapestre érkezik korunk egyik legkiválóbb pianistája: Clifford Curson, a kitűnő Bach-játékos, nemzetközi fesztiválok nagyra becsült művésze, aki tavaly óriási sikerrel szerepelt Budapesten, a Londoni Filharmonikusok szolistájaként. Május 21-én, a Magyar Rádió és Televízió Szimfonikus Zenekarának koncertjén láthatja viszont a közönség a Zeneakadémián, Mozart B-dúr zongoraversenyének és Beethoven Esz-dúr zongoraversenyének tolmácsolójaként.

Mozit az ifjúságnak

Bemutatók és viták Kőszegen

Kőszeg, április 26.

A kőszegi filmfesztivál vetítései a lovagteremből átalakított moziban folynak. Az első vitán egyébként, amelyen az Ifjúsági Filmbizottság képviselőiben Zay László volt az előadó, a gyermek- és ifjúsági filmgyártás és filmforgalmazás helyzete volt a téma. Szóba került az a probléma: mi a különbség a gyermek- és az ifjúsági filmek között, milyen korhatárt jelent az egyik, milyent a másik. Figyelemre méltó kezdeményezésről

számolt be Kőri László, a XIV. kerületi mozik csoportvezetője, a Sport mozi igazgatója: összeállítottak egy listát, amely azt tartalmazza, hogy az általános iskola felső tagozatának magyar, történelem, biológia és fizika órához milyen játék- és rövidfilmeket lehet szemléltetésül, hatáson felhasználni. Ily módon az osztályok számára hat filmre érvényes bérletet állítottak össze. A kerület igen sok iskolájából vitték el azután a szaktanárok a gyerekeket a vetítésekre. Egyedül a Sport moziban nyolcezer bérletet adtak el, ami hozzávetőleg 50 ezer látogatót biztosított a kiválasztott filmeknél.

Szóba került még egy gyermekmozi-hálózat létrehozásának gondolata és egy országos ifjúsági filmhét szervezésének ötlete is.

Kőszeg igen sokrétűen értelmezi az ifjúsági filmnapok fogalmát. Nemcsak az ifjúság moziellátásának kérdéseiről tárgyalnak itt, nemcsak fiatalokról szóló magyar és külföldi filmeket mutatnak be — a filmnapoknak szovjet, román, bolgár, lengyel, NDK-beli vendégei vannak, akik filmeket hoztak magukkal —, hanem elsőfilmes fiatal magyar rendezőket is bemutatnak. A csütörtök esti megnyitón a Pát utcai fiúk szerepelt, tegnap viszont már két olyan filmet láthatott a közönség, amely csak a következő hónapokban kerül a mozikba. Gyarmathy Livia Ismeri a szandimandit? című filmjét délután vetítették, az esti bemutató pedig Gyöngyössi Imre Virágvasárnap című produkcióját mutatták be.

Ma délelőtt a vitatéma a középiskolai filmesztétika-oktatás volt. Előadója Bölcs István, a filmesztétikai tankönyv szerzője.

Bernáth László

Öltöztető baba a tarcali kriptából

ISMERETLEN KAZINCZY-ÍRÁSOK

Az egri főegyházmezei hatóság irányításával néhány esztendővel ezelőtt jelentős tudományos munka kezdődött a sárospataki vártemplom plébániáján. Összegyűjtik az északi vidék római katolikus egyházi intézményeinek padlásain, pincéiben és lomtáiraiban őrzött műzeális értékű tárgyi, illetve írásos dokumentumokat. Kuklay Antal négy év alatt valóságos kis múzeumot rendezett be, amely a „Sárospataki római katolikus gyűjtemény” nevet viseli.

Az egyházi intézmények lomtáraiból — a hazai történettudomány és művészettörténet szempontjából egyaránt — értékes emlékek kerültek elő. Így például a miskolci minorita templomban megtalálták az első magyar nyelvű bibliát, amelyet Károli Gáspár fordított és nyomtatott ki 1590-

ANYANYELV

Ha baráti beszélgetésekben szó kerül is róla, igazán csak a szakember tudja felmérni: mi a jövője a nemzetiségi állapotban élő magyarok anyanyelvi kultúrájának?

A magyar nyelv hete keretében a rádió egyik legfigyelemreméltóbb előadása hangzott el A magyar nyelv a szomszéd államokban címmel. Deme László beszámolója alapfogalmakat tisztázott. Ehhez mért volt népszerű anélkül, hogy a nyelvtudós szakmai szigorából bármit is engedett volna. A nyelvművelés nálunk közügy — de ilyen és hasonló ismeretek nélkül (miközben ölré meggyünk néhány kiejtési, helyesírási, mozdatszerkesztési forma vélt igazsáért), vajon hányan gondoljuk végig: mit is jelent az egyén számára az anyanyelv. Meghatározza-e, árnyalja-e a személyiség fejlődését, hogy idegen nyelvű vagy anyanyelvi környezetben él? S adott esetben — nemzetiségekről lévén szó — mi a helyesebb az egyén szempontjából: az anyanyelv ápolása vagy elfelejtése? Lehet-e egyáltalán elfelejteni az anyanyelvet?

Deme László eligazítása több volt, mint a magyar nyelv hetének egyik ünnepe másora. Információi, közérthetősége, tartalmi komolysága miatt szinte nélkülözhetetlennek véljük az Iskolarádió műsorából.

(nóti)

□ A STÚDIUM SOROZAT egyik érdekessége lesz Kulcsár Kálmán: A szociológia története című munkája. Kulcsár könyve a szociológia legfontosabb aktuális témáit is tárgyalja.

Ismeretterjesztők a munkásszállásokon

A főváros kisebb építőipari munkásszállásain is kialakulnak a népművelés módszerei. A Metro Klub ismeretterjesztő szakköre például 25 építőipari vállalat munkásszállásán tart havonta egy-egy előadást. Tavaly 30 000-nél több szálláslakó vett részt bemutatóikon.

Hasonló missziót tölt be a kőbányai Móricz Zsigmond Művelődési Ház ismeretterjesztő köre is. A kerület 11 kisebb munkásszállásán évente 220—250 közgazdasági, nemzetközi, társadalomtudományi, földrajzi, irodalmi és egészségügyi előadást tartanak.

Vitamindús üdítő italok

JAFFASZÖRP

GYÜMÖLCSLEVEK:

OSZIBARACKLE - SÁRGABARACKLE
BIRSLÉ - SZAMOCA, KÖKÉNY ÉS
MEGGYES SZÖRP - NARANCSITAL

FOGYASSZA EGÉSZSÉGGEL!